

การศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์เชิงวิถีชีวิตของ หมู่บ้านแม่เมะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

A Study of Architectural Styles of Homestay in Mae Mae Village, Chiang Dao District, Chiang Mai

สมสฤทธิ์ ตามพันธุ์* นริศรา อินนุพัฒน์ พัชรพร โพธิ์สอาด ศศิประภา อินทร์เมือง วิลาลินี กวนสำโรง
ศุภิสรา ช่วยภูมิ สกาวรัตน์ กองสินแก้ว วรพล คัมภีร์พันธ์ อธิกร อิศรากุล
ชฎิลิทธิ์ จิณะบุตร สถาปัตย์ วรคนอง และปารเมศ สิทธิสำอาง

Somsarit Tanapant* Narisara Innupat Patcharaporn Posa-ard Sasiprapa In-muang Wilasinee Kuansamrong
Suphisara Chuai-phum Sakaorat Kongsinkaew Worapol Kumpeerapan Ittikorn Itsarakul
Chatsit Jinabut Sathapat Worakanong and Paramase Sittisamuang

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

Faculty of Architecture, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

*Corresponding author, E-mail: narisara.i59@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้านแม่เมะ ต.แม่เมะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ 2. เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตของหมู่บ้านแม่เมะ จ.เชียงใหม่ ด้วยหมู่บ้านแม่เมะขึ้นชื่อเรื่องโฮมสเตย์ที่รูปแบบที่พักประเภทหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบชนบท (Rural Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตซึ่งเป็นบ้านพักที่อยู่ในชุมชนชนบทที่มีชาวบ้านเป็นเจ้าของบ้านและเป็นสมาชิกในครัวเรือนซึ่งอาศัยอยู่จึงเป็นหัวข้อวิจัยที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากทั้ง 13 โฮมสเตย์ที่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันเป็นอย่างมาก อีกส่วนหนึ่งมาจากการสำรวจภาคสนาม โดยสอบถามผู้ใหญ่บ้านและเจ้าของบ้านในพื้นที่ในหมู่บ้านแม่เมะ สถาปัตยกรรมโฮมสเตย์ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางกายภาพและที่ตั้งที่เอื้อต่อการตั้งถิ่นฐานและมีสภาพแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมวิถีชีวิตภูมิปัญญาของหมู่บ้าน และพัฒนาต่อเพื่อความยั่งยืนได้ ในปัจจุบันนี้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ทั้งในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและ ชาวต่างประเทศ มีการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวในแหล่งชุมชนเพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ทัศนกรรมของท้องถิ่น โดยมีโฮมสเตย์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยืดหยุ่นแบบที่นักท่องเที่ยวสามารถจองและจัดให้มีกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของ นักท่องเที่ยวพร้อมอยู่ด้วย วิถีชีวิตที่เรียบง่าย

แบบสังคมชนบทถือว่าเป็นจุดขายที่สำคัญที่นักท่องเที่ยว ให้ความสำคัญ การจัดกิจกรรมที่พักและได้สัมผัสกับวัฒนธรรมชนบท จึงเป็นแรงดึงดูดให้กับนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในแหล่งชุมชนซึ่งถือว่าเป็นทางเลือกในตลาดท้องถิ่น

โดยผลการวิจัยนี้คาดหวังว่าจะเป็นการพัฒนาที่อิงกับวิถีชีวิตของกิจกรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของหมู่บ้านแม่เมาะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่และคาดหวังว่าจะนำไปใช้ในพื้นที่ที่ใกล้เคียงกันต่อไป

คำสำคัญ: สถาปัตยกรรม โฮมสเตย์ วิถีชีวิต

Abstract

Mae Mae village is well-known for homestays where visitors stay with local home owners. This research aimed 1) to study physical characteristics of Mae Mae village, Chiang Mai, and 2) to propose guidelines for developing architecture styles of homestays to promote the community-based tourism in Mae Mae village. Data were collected from 13 most popular homestays and or local residents using field surveys and interviews. The architectural styles of homestays are mostly related to physical factors, appropriate locations for settling, and environments promoting lifestyle, local wisdom and sustainable development. In the present, the ecotourism is being known among Thai and foreign tourists. Homestays are, moreover, a center where visitors are exposed to a variety of opportunities to enjoy doing local activities and learn about lifestyles, cultures, and handicrafts. A simple life of the local communities is the highlight that have all the tourists' attention. These activities can thus be seen as alternative local marketing which attracts more tourists to the community. The implications of this research are valuable for promoting local tourism in Mae Mae village, Chiang Mai and further developing neighboring communities.

Keywords: Architecture, homestay, life

1. บทนำ

แม่เมาะเป็นชื่อแม่น้ำที่เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้านและเป็นแหล่งที่มาของชื่อหมู่บ้านแม่เมาะ มีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 56,400 ไร่ แบ่งเป็นป่าอนุรักษ์ 54,000 ไร่ ป่าใช้สอย 400 ไร่ และพื้นที่ประกอบการเกษตรกรรมของชาวบ้าน 1,600 ไร่ ชาวบ้านเป็นคนไทยภาคเหนือ (คนพื้นเมือง) มีชนเผ่ามูเซอแดงอาศัยอยู่ประมาณ 30 ครัวเรือน (ไทยพื้นเมือง 70% / ชนเผ่ามูเซอแดง 30%) มีประชากรทั้งหมด 470 คน (เทศบาลตำบลแม่เมาะ, 2557) โดยมีทั้งหมด 177 ครัวเรือน บ้านและโฮมสเตย์จึงเกิดขึ้นตามสายแม่น้ำขึ้นเพื่อดำรงชีวิตเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของหมู่บ้าน หมู่บ้านแม่เมาะจึงได้เป็นชุมชนที่ขึ้นชื่อว่าใกล้ชิดธรรมชาติเขียวสงบและมีโฮมสเตย์ที่ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะแตกต่างจากโฮมสเตย์ใน

จุดอื่น ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ จากการสำรวจพื้นที่ของหมู่บ้านแม่เมะพบว่าภายในหมู่บ้านระยะทาง 2 กิโลเมตร พบว่ามีจำนวนโฮมสเตย์เป็นจำนวน 13 หลัง

ชุมชนแม่เมะเป็นหมู่บ้านเก่าแก่กลางผืนป่าใหญ่เหมาะแก่นักท่องเที่ยวที่รักธรรมชาติความโดดเด่นของหมู่บ้านแม่เมะเป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติบ้านแม่เมะเป็นหมู่บ้านที่สร้างด้วยไม้ไผ่ทุกหลังและทุกหลังไม่มีทีวีผู้เขียนเพื่อจะสร้างให้ความเป็นอยู่ธรรมชาติโดยแท้จริงนอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ทำให้รู้สึกต่างจากที่อื่นเช่นเดินป่าชมไร่ชาเก็บฝืนรวมไปถึงแหล่งรวบรวมศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ในช่วงปลายฤดูหนาวสภาพอากาศทั่วไปยังคงหนาวเย็นเอื้อต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นอย่างมากมีบ้านพักโฮมสเตย์ และกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย ทั้งนวดแผนไทย กิจกรรมเดินป่า ศึกษาธรรมชาติ รวมถึงการเรียนรู้วัฒนธรรมชนเผ่าที่เรียบง่ายที่ยึดแนวทางวิถีชีวิตสามารถอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนได้หมู่บ้านแม่เมะเริ่มเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเริ่มเข้ามาทำความรู้จักกับหมู่บ้านแม่เมะมากขึ้น ลักษณะกายภาพของอาคารก็มีความหลากหลายมากขึ้นด้วย จึงทำให้รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์แบบบ้านโบราณดั้งเดิมลดน้อยลงและถูกละเลย ขาดความเป็นอัตลักษณ์ของสถาปัตยกรรมท้องถิ่นและชาวบ้านส่วนใหญ่ก็ขาด ความเข้าใจในเรื่องของอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมอย่างแท้จริงไปดังนั้นผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำรูปแบบอาคาร โฮมสเตย์ในรูปแบบต่าง ๆ ไว้ทั้งหมดเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลในการศึกษา รูปแบบสถาปัตยกรรม โฮมสเตย์ซึ่งดำรงไว้ซึ่งวิถีชุมชนและรักษาอัตลักษณ์ของชุมชนและธรรมชาติให้คงามยั่งยืนจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต เนื่องจากโฮมสเตย์มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่บ้านพักในชุมชน

ดังนั้นการจัดการเกี่ยวกับที่พักจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ชุมชนหรือเจ้าของบ้านต้องมีหลักและแนวทางในการปฏิบัติซึ่งอาจเรียกว่าบัญญัติ 10 ประการ (กฎระเบียบสำหรับการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก โฮมสเตย์, 2553)

1. เตียงนอนควรมีความสะอาด สะดวก ปลอดภัยและควรอยู่ในราคาที่สมเหตุสมผล
2. ห้องอาบน้ำและส้วมต้องมีความสะอาด
3. มีอาหารพื้นบ้านง่ายๆ ที่ปรุงมาอย่างดีและถูกสุขลักษณะ
4. ทิวทัศน์และธรรมชาติของชนบทต้องมีสวยงามเหมาะสมกับบริบทรอบข้าง
5. ควรมีการให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่สืบทอดต่อกันมา
6. มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ อาทิเช่น เดินป่า ชิมชา ปีนเขา และชมธรรมชาติ
7. ร้านค้าทั่วไปและร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกไม่ควรขายเกินราคารมาตรฐานและเป็นสินค้าถูกต้องตาม

กฎหมาย

8. เจ้าของบ้านควรให้ความบันเทิงแก่ผู้เข้าพักและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เข้าพักกับการแสดงพื้นบ้าน อาทิเช่น ดนตรี การเดินรำตามวัฒนธรรมของหมู่บ้าน
9. ควรมีการป้องกันความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวหรือคนทั่วไปให้ทั่วถึง
10. มีความเป็นมิตรและสร้างปฏิสัมพันธ์ทางจิตใจทั้งของเจ้าบ้านและนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป

การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์ที่คำนึงถึงวิถีชีวิตชุมชนและเสริมกิจกรรมอันเกิดจากภูมิปัญญาพื้นถิ่นของหมู่บ้านแม่เมะ จ.เชียงใหม่ จะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและสร้างเศรษฐกิจให้แก่

ชุมชนได้ รวมถึงการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เรียบง่ายที่ยึดแนวทางของโฮมสเตย์เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนและธรรมชาติให้งดงามยิ่งขึ้นและเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้านแม่เมาะ ต. แม่เมาะ อ. เชียงดาว จ. เชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตของหมู่บ้านแม่เมาะ จ. เชียงใหม่

3. วิธีดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงสังคมศาสตร์และการออกแบบเชิงกายภาพของหมู่บ้าน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจภาคสนามโดยสอบถามผู้ใหญ่บ้านและเจ้าของบ้านพื้นที่นั้นได้แก่ ข้อมูลด้านประวัติความเป็นมาก่อนจะมาตั้งถิ่นฐานทำทั้ง 13 โฮมสเตย์ ข้อมูลสถาปัตยกรรมของ 13 โฮมสเตย์ และวิถีชีวิตของเจ้าของบ้านเมื่อเริ่มทำโฮมสเตย์

3.2 ศึกษาแนวความคิดของทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลทางกายภาพและสังคม เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการออกแบบโฮมสเตย์เชิงอนุรักษ์

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะกายภาพของพื้นที่ โดยการใช้ทฤษฎีจินตภาพของเมือง (Image of city) เพื่อการศึกษาองค์ประกอบทั้ง 5 ของจินตภาพของพื้นที่และวิเคราะห์ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อสถาปัตยกรรมรูปแบบโฮมสเตย์

3.4 การศึกษาวิเคราะห์ลักษณะวิถีชีวิตและกิจกรรมที่มีผลต่อการส่งเสริมต่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและรูปแบบสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์ทั้ง 13 โฮมสเตย์

3.5 สรุปผลและเสนอแนะแนวทางพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต

4. ผลการวิจัย

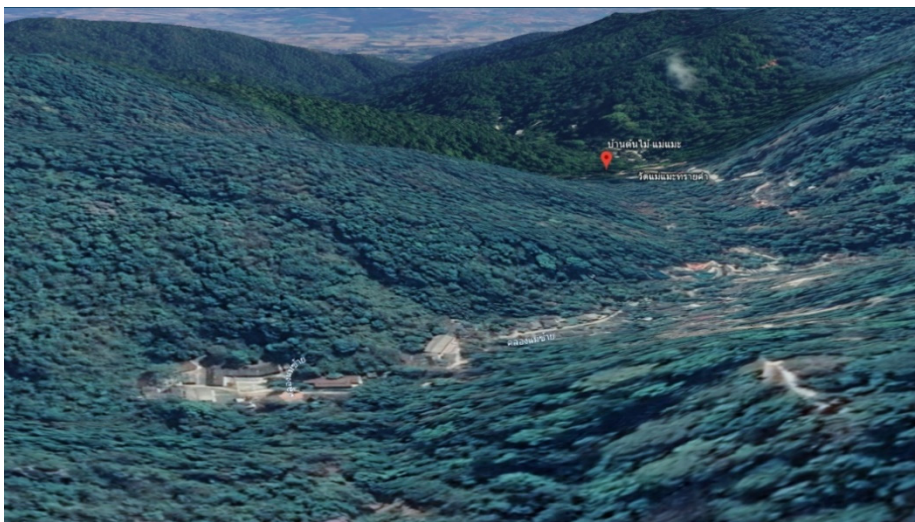
4.1 ลักษณะทางกายภาพของชุมชนและทฤษฎีจินตภาพของพื้นที่

จากรูปที่ 1 การศึกษาลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้านแม่เมาะพบว่าพื้นที่เป็นพื้นที่ราบลุ่มหุบเขาเป็นส่วนใหญ่พื้นที่โดยรอบมีความลาดชัน ซึ่งมีที่อยู่บริเวณหุบเขา ล้อมรอบด้วยภูเขา และป่าไม้ตามธรรมชาติ ทั้ง 4 ด้าน มีห้วยแม่เมาะไหลผ่านทางทิศเหนือของหมู่บ้านและห้วยแม่ทรายในไหลจากต้นน้ำทางทิศใต้ลงสู่ห้วยแม่เมาะตรงกลางหมู่บ้าน (Google map, ออนไลน์)

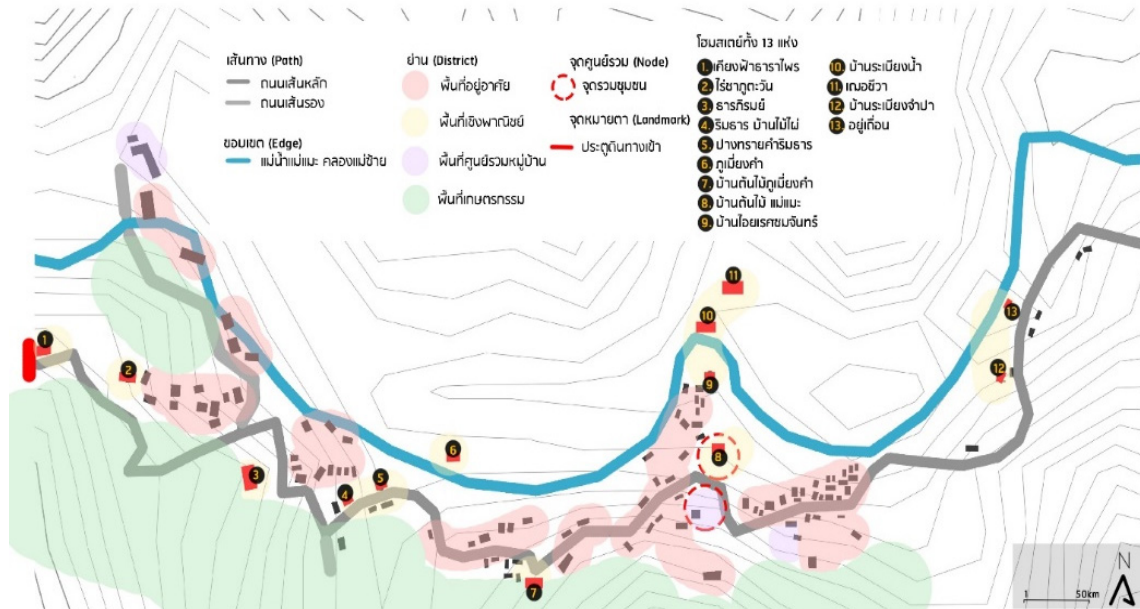

การวิเคราะห์ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ร่วมกับทฤษฎีเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานและสภาพภูมิศาสตร์ที่ใช้กำหนดข้อมูลและสารสนเทศ ที่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งในเชิงพื้นที่ เช่น ที่อยู่ และความสัมพันธ์กับตำแหน่งในแผนที่ (ดังแสดงในรูปที่ 1)

ทฤษฎีจินตภาพของเมืองของศาสตราจารย์ เควิน ลินช์ (Kevin Lynch) พบว่าโครงสร้างเมืองมี 5 องค์ประกอบ (Lynch, 1977, 47 - 48) ดังนี้ เส้นทาง (Path) ขอบเขต (Edge) ย่าน (District) จุดศูนย์กลางรวม (Node) และจุดหมายตา (Landmark) (วิมลสิทธิ์ ทรยางกูร, 2541, 157-161) สภาพทางกายภาพพบว่ามีลักษณะที่ตั้งที่ตามหลักภูมิศาสตร์ โดยวางกลุ่มโฮมสเตย์ในแนวพื้นที่ราบสูงของเขาและที่ราบลุ่มติดแม่น้ำ ได้แก่ เส้นทางในหมู่บ้าน (Path) มีถนนเส้นหลักที่ตัดผ่านหมู่บ้านและมีถนนรองที่เชื่อมทางจากถนนหลัก มีขอบเขตที่ดิน (Edge) ติดแม่น้ำแม่เมาะซึ่งเป็นตัวบอกเขตความกว้างของหมู่บ้าน ย่าน (District) ส่วนมากเป็นพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่เกษตรกรรม บางจุดเป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์ซึ่งอยู่ปะปนกับส่วนพื้นที่อยู่อาศัยและมีพื้นที่ศูนย์กลางรวมเป็นบางแห่ง ส่วนจุดศูนย์กลางรวม (Node) เป็นวัดและโฮมสเตย์บ้านต้นไม้ของหมู่บ้านแม่เมาะ และจุดหมายตา (Landmark) เป็นประตูดินทางเข้าสู่หมู่บ้านแม่เมาะเดิมที่เป็นดินเขาชาวบ้านต้องการทางที่เข้าสู่หมู่บ้านแม่เมาะจึงได้ทุบดินและสร้างจุดแลนด์มาร์คขึ้นอยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 1 กิโลเมตร (ดังแสดงในรูปที่ 2)

รูปที่ 1 แสดงลักษณะทางกายภาพและการตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้านแม่เมาะ ปีพ.ศ.2563
ที่มา : google map (ออนไลน์)

รูปที่ 2 ภาพตำแหน่งที่ตั้งของโฮมสเตย์
ที่มา : ผลงานการวิเคราะห์ของผู้วิจัย

4.2 การศึกษาสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์หมู่บ้านแม่เมะ จังหวัดเชียงใหม่

โฮมสเตย์ส่วนมากตั้งอยู่บนพื้นที่ราบสูงติดเขาและที่ลาดชันริมแม่น้ำ ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของตัวโฮมสเตย์มีบ้านยกสูง 2 ชั้น และ 3 ชั้น มียื่นระเบียงออกมาจากตัวบ้านที่หันออกไปเพื่อชมทัศนียภาพทางธรรมชาติ มีถนนเส้นหลักที่มีโฮมสเตย์บางกลุ่มตั้งเคียงไปกับทางถนน และบางกลุ่มต้องเดินเท้าเลียบเขาเข้าไป (ดังแสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 การศึกษาสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์หมู่บ้านแม่เมะ

โฮมสเตย์		ทำเลที่ตั้ง	รูปแบบสถาปัตยกรรมและลักษณะที่โดดเด่น
ภาพ 3 มิติ	ภาพจริง		
<p>1. เลียงฟ้าธาราไพร</p> 	 <p>ที่มา : เลียงฟ้าธาราไพร (ออนไลน์)</p>	<p>ตั้งอยู่บนยอดเขาสูงอยู่ห่างจากแม่น้ำเป็นที่ราบสูง ติดถนน ตรงข้ามกับโฮมสเตย์ไร่ชาภูตะวัน</p>	<p>การวางตัวเสาที่ยึดอยู่กับพื้นทางชั้นของภูเขาเพื่อยกระดับให้สามารถเห็นทิวทัศน์ของเขาที่นำมาเป็นจุดขายของโฮมสเตย์และมีการใช้ไม้มาทำเป็นผนังของตัวที่พัก การยกที่พักให้สูงเพื่อรับลมให้เข้าในตัวห้องได้ มี 8 ห้องพัก 1 ห้องอาหาร 1 โซนต้อนรับรองรับได้ 10-30 คน</p>

โสมสถิตย์		ทำเลที่ตั้ง	รูปแบบสถาปัตยกรรม และลักษณะที่โดดเด่น
ภาพ 3 มิติ	ภาพจริง		
<p>2. ไร่ชาภูตะวัน</p> 	 <p>ที่มา : ไร่ชาภูตะวัน (ออนไลน์)</p>	<p>ตั้งอยู่ที่ราบสูงบนยอดเขาสูง เป็นที่ราบสูง ต้องเดินขึ้นทางลาดแคบ ได้ไหลทาง ไม่สามารถเอารถเข้าไปได้</p>	<p>ตัวบ้านยกสูง มีใต้ถุนบ้าน เป็นบ้านหลังเดียว มีพื้นที่ส่วนกลางทางหน้าบ้าน ตั้งอยู่บนที่ราบสูง มีลาดชันลงจากภูเขา มี 3 ห้องพัก ด้านหน้าเปิดโล่งเป็นพักคอย ใช้ไม้เป็นวัสดุหลัก ผสมปูนเล็กน้อย</p>
<p>3. ชาริกรมย์</p> 	 <p>ที่มา : บ้านชาริกรมย์ (ออนไลน์)</p>	<p>ตั้งอยู่ที่ราบติดหน้าผาหิน เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ไกลแม่น้ำแม่เมะ อยู่ติดถนนริมไหลทาง</p>	<p>ตัวบ้านยกเป็นทรงสูง ไม่มีใต้ถุน ชั้นแรกของบ้านใช้ผนังกันห้อง เป็นปูนฉาบผสมกับหิน ส่วนชั้นสองใช้ผนังกันเป็นไม้ไผ่สาน ที่บ้านอีกหลังแยกเป็นครัวเปิด และเป็นโซนต้อนรับ มี 4 ห้องพัก</p>
<p>4. ริมธาร บ้านไม้ไผ่</p> 	 <p>ที่มา : เจริมธารบ้านไม้ไผ่ (ออนไลน์)</p>	<p>ตั้งอยู่บนทางลาดติดลำธาร เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ อยู่ด้านในสุดหน้าผา ติดกับบ้านชาริกรมย์</p>	<p>เป็นบ้านไม้ 2 ชั้น ตัวเรือนยกสูงจากพื้นผนังเป็นแผ่นไม้อัด บางหลังก็จะผนังวงดอกลั่น วัสดุทั้งหมดจะใช้ไม้ไผ่เป็นตัวหลัก มี 4 ห้องพัก 1 ห้องอาหาร 1 ห้องพักเจ้าของ</p>
<p>5. ปางทรายคำริมธาร</p> 	 <p>ที่มา : ปางทรายคำริมธาร (ออนไลน์)</p>	<p>ตั้งอยู่ที่ราบลุ่มติดแม่น้ำแม่เมะ อยู่ลึกด้านในสุดของแม่น้ำห่างจากถนน 2 กม.</p>	<p>เป็นบ้านที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ เป็นบ้านไม้หลังคาจั่ว ตัวบ้านติดลำธาร มีระเบียงยื่นออกไปทางลำธาร อยู่ท่ามกลางธรรมชาติที่โดดเด่น ป่าเขียวขจี ตัวบ้านจะมีพื้นที่กิจกรรมแยกส่วนกันชัดเจน มี 3 ห้องพัก 1 ห้องอาหาร</p>

โสมสถิตย์		ทำเลที่ตั้ง	รูปแบบสถาปัตยกรรม และลักษณะที่โดดเด่น
ภาพ 3 มิติ	ภาพจริง		
<p>6. ภูเมียงคำ</p> 	 <p>ที่มา : ภูเมียงคำ (ออนไลน์)</p>	<p>ตั้งอยู่บนที่ราบสูงมี ทางลาดชัน ด้านบน ติดถนน ห่างจาก แม่น้ำแม่เมาะ 3 กม.</p>	<p>เป็นบ้านที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ เป็นไม้ซุง และ ไม้ท่อนเป็น ส่วนมากมีเหล็กป่นอยู่บ้าง เป็น บ้านไม้หลังคาจั่ว อยู่ติดกันกับ ปางทราชำริมิตร มีระเบียงยื่น ออกไปทางลำธาร อยู่ท่ามกลาง ธรรมชาติที่โดดเด่น มี 6 ห้องหัก 1 โชนเปิดโล่งพักผ่อนและครัว</p>
<p>7. บ้านต้นไม้ภูเมียงคำ</p> 	 <p>ที่มา : ต้นไม้ภูเมียงคำ (ออนไลน์)</p>	<p>ตั้งอยู่บนทางลาดลง เขาไปด้านบน ติด ถนน ห่างจากแม่น้ำ แม่เมาะ 3 กม.</p>	<p>เป็นบ้านยกสูง3ชั้น มีได้ดูบ้าน คล้ายกับบ้านเขมรชิวา ตัวชั้น2-3 จะเป็นส่วนของที่พัก เจ้าของ บ้านพักชั้นแรก ตั้งอยู่บนเนิน ไหล่เขา ต้องเดินเท้าขึ้นไป ด้านบน มี 5 ห้องพัก 1 โชน ต้อนรับและทำกิจกรรม 1 ครัวปิด</p>
<p>8. บ้านต้นไม้แม่เมาะ</p> 	 <p>ที่มา : บ้านต้นไม้แม่เมาะ (ออนไลน์)</p>	<p>ตั้งอยู่บนทางลาดลง เขาไปทางแม่น้ำแม่ เมาะ ติดถนน ตรง ข้ามเป็นวัด</p>	<p>วัสดุเป็นไม้ท่อน ไม้ไผ่สาน และ ไม้กระดาน เป็นบ้านไม้สามชั้น ยกสูง ตัวบ้านมีระเบียงยื่นออกไป ทางลำธารที่พื้นที่เปิดโล่งรับลม แล้วมี 8 ห้องพัก รองรับได้ 10 - 24 คน</p>
<p>9. บ้านไอเรศชมจันทร์</p> 	 <p>ที่มา : บ้านไอเรศชมจันทร์ (ออนไลน์)</p>	<p>ตั้งอยู่บนทางลาดลง เขาไปทางลำธาร ห่างจากถนน 1.5 กม. ห่างจากแม่น้ำ แม่เมาะ 3 กม.</p>	<p>ตั้งอยู่ติดกับบ้านต้นไม้ เป็นบ้าน กระท่อมหลังเล็กๆ มีประมาณ 2 หลัง แต่ละหลังก็แบ่งเป็นห้องพัก และมีพื้นที่ส่วนกลางสำหรับนั่ง ชมวิวลำธารและป่าเขา มี 3 ห้องพัก รองรับได้ถึง 10 คน</p>

โสมสถิตย์		ทำเลที่ตั้ง	รูปแบบสถาปัตยกรรม และลักษณะที่โดดเด่น
ภาพ 3 มิติ	ภาพจริง		
<p>10. บ้านระเบียงน้ำ</p> 	 <p>ที่มา :บ้านระเบียงน้ำ (ออนไลน์)</p>	<p>ตั้งอยู่ที่ตำบล แม่น้ำโกสั่มแม่น้ำแม่ มะ ใต้ลงเขาไปริม แม่น้ำแม่มะ ห่าง จากถนน 1กม.ใกล้ กับบ้านริมธารบ้าน ไม้ไผ่</p>	<p>ตัวบ้านยกสูงสองชั้นครึ่ง อยู่ในที่ ราบ ใต้ลงตามลำธารเป็นที่พักที่ อยู่ติดกับลำห้วยที่ไหลผ่าน หมู่บ้าน บรรยากาศร่มรื่นด้วย ต้นไม้ที่ขึ้นแน่นชนิด สามารถ เดินลงมาเล่นน้ำได้มี 6 ห้องพัก 1 เปิดโล่ง 1 คริว รองรับได้ 25 คนต่อวัน</p>
<p>11. เฌอชีวา</p> 	 <p>ที่มา : เฌอชีวา (ออนไลน์)</p>	<p>ตั้งอยู่ที่ตำบล แม่น้ำใต้ลงเขาไป ริมแม่น้ำแม่มะ ห่างจากถนน 800 ม.ใกล้กับบ้าน ระเบียงน้ำ</p>	<p>ลักษณะเป็นจั่วไม้ไผ่ขัดกันเป็นกา แล เป็นบ้านไม้ยกสูงชั้นต่อกัน มีใต้ถุนบ้านกันด้วยผนังไม้ไผ่ สานเพื่อใช้เก็บของและเป็น ห้องครัว ทุกชั้นจะมีระเบียงยื่น ออกมาเป็นโถงเปิดโล่งเพื่อรับลม ฝั่งลำธาร ทุกห้องจะไม่มีผนังกัน มีเพียงม่านบางๆเพื่อบังแดด เท่านั้น รองรับได้ 30 คนต่อวัน</p>
<p>12. บ้านระเบียงจำปา</p> 	 <p>ที่มา :บ้านระเบียงจำปา (ออนไลน์)</p>	<p>ตั้งอยู่ติดถนน ทาง ลาดลงเขาสามารถ เดินลงไปแม่น้ำแม่ มะได้ ห่างจากถาร 1 กม.</p>	<p>ตัวบ้านยกสูง2ชั้น หลังคาเพิงหมา แหงน เป็นโครงสร้างเหล็กและ ไม้ไผ่ โครงไม้ไผ่สาน ลักษณะที่ ชัดเจนของที่นี่คือบ้านพักกับส่วน กิจกรรมทุกอย่างจะเชื่อมต่อกัน ในทุกส่วน สามารถเข้าถึงได้ง่าย รองรับได้ 30 คนต่อวัน</p>
<p>13. อยู่เถื่อน</p> 	 <p>ที่มา : เฌอชีวา [ออนไลน์]</p>	<p>ตั้งอยู่ที่ตำบล แม่น้ำแม่มะ ห่าง จากถนนในหมู่บ้าน 2 กม. ใกล้กับบ้าน ระเบียงจำปา</p>	<p>เป็นที่พักที่โดดเด่นเรื่องวิถีชีวิต เป็นการจำลองชีวิตในแบบที่เรา ต้องพึ่งตัวเอง ชิดธรรมชาติเป็น หลักตามการดำเนินชีวิตของคน รุ่นเก่า ไม่มีไฟฟ้า ตัวบ้านเป็นเพิง คล้ายคันทนาเก่าที่เจ้าของจะพักที่ นั่น ตัวเพิงด้านล่างจะเป็นส่วน ของครัวที่ใช้ฟืนเป็นตัวช่วยใน การประกอบอาหาร อีกที่พักจะ เป็นกระท่อมยกสูงจากพื้น เล็กน้อย สามารถพักได้ 3-5 คน ต่อวัน</p>

4.3 การศึกษาวิถีชีวิตของหมู่บ้านแม่เมะเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวหมู่บ้านแม่เมะ จังหวัดเชียงใหม่ การจัดกิจกรรมแบบท้องถิ่นต่าง ๆ นั้นเป็นการช่วยสร้างความน่าสนใจของการท่องเที่ยวลักษณะนี้ เพื่อดึงดูดการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวและชาวบ้าน (ดังแสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 การศึกษาวิถีชีวิตของหมู่บ้านแม่เมะ

ชื่อโฮมสเตย์	รูปแบบโฮมสเตย์โฮมสเตย์		ลักษณะวิถีชีวิต				กิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว						
	แบบดั้งเดิม	แบบสร้างใหม่ผสมผสาน	เก็บใบชาและการชงชา	เลี้ยงสัตว์เพื่อใช้งาน	การทำของป่า	การจำลองวิถีชีวิตคนรุ่น	ขนาดแผนโบราณ	สถาปัตย์เก่า	ทำสมุนไพรเด็ดเอง	เดินป่าสำรวจธรรมชาติ	พอกหน้า+สกรับ	จับชาอยู่ชั้น	ทำหมอนใบชา
1.เคียงฟ้าธาราไพร		✓	✓	✓	✓		✓			✓			
2.ไร่ชาภูตะวัน		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
3.ธารภิรมย์		✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓			
4.ริมธารบ้านไม้ไผ่		✓		✓	✓	✓				✓			
5.ปางทรายคำริมธาร		✓	✓	✓	✓					✓		✓	✓
6. ภูเมียงคำ		✓	✓		✓	✓	✓			✓	✓		
7. บ้านคั่น ไม้ภูเมียงคำ		✓	✓		✓		✓			✓			
8. บ้านคั่น ไม้แม่เมะ		✓		✓	✓	✓	✓			✓			
9. บ้านไอยเรศชมจันทร์	✓		✓	✓			✓			✓	✓	✓	✓
10. บ้านระเบียงน้ำ		✓	✓	✓		✓	✓			✓			
11. ฌ่อชีวา		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
12. บ้านระเบียงจำปา		✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓			
13. อยู่ถือน	✓		✓	✓	✓					✓			

หมายเหตุ : รูปแบบ โฮมสเตย์ หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของโฮมสเตย์ ที่แสดงให้เห็นถึง ลักษณะของอาคารพื้นที่ใช้สอยองค์ประกอบที่สำคัญและอื่น ๆ ที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่นนี้ ซึ่งอาคารนั้นยังคงมีการพักอาศัยและใช้สอยอย่างต่อเนื่อง

1. โฮมสเตย์แบบดั้งเดิม หรือที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท หมายถึง บ้านที่อยู่ในชุมชนชนบทที่มีประชาชนในชุมชนเป็นเจ้าของ และเจ้าของบ้านและมีพื้นที่ไว้สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวได้

2. โฮมสเตย์แบบสร้างใหม่และผสมผสาน เป็นส่งปลูกสร้างขึ้นโดยเจ้าของเดิม เป็นการสร้างขึ้นใหม่ จัดให้มีกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวรวมอยู่กับ วิถีชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบท จึงเป็นแรงดึงดูดให้กับนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในแหล่งชุมชนซึ่งถือว่าเป็นทางเลือกในตลาดท้องถิ่น

4.4 ผลจากการศึกษาสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์หมู่บ้านแม่เมะ จังหวัดเชียงใหม่ และการศึกษาวิถีชีวิตของหมู่บ้านแม่เมะ ได้วิเคราะห์แบ่งกลุ่มของโฮมสเตย์ดังนี้

กลุ่มที่ 1: แบ่งตามลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ได้แก่ 1. ที่ตั้งโฮมสเตย์ที่ราบสูงบนเขา ได้แก่ เลียงฟ้าธาราไพร ไร่ชาภูตะวัน และภูเมี่ยงคำ 2. ที่ตั้งโฮมสเตย์ที่ราบลุ่มแม่น้ำ ได้แก่ ธารภิรมย์ ริมธารบ้านไม้ไผ่ ปางทรายคำริมธาร บ้านระเบียงน้ำ เฌอชีวา อยู่ถือน บ้านคั่นไม้ภูเมี่ยงคำ บ้านคั่นไม้แม่แม่ะ ไอยเรศชมจันทร์ และระเบียงจำปา

กลุ่มที่ 2: แบ่งตามรูปแบบโฮมสเตย์ได้ 2 แบบคือ แบบดั้งเดิม ได้แก่ บ้านไอยเรศชมจันทร์และอยู่ถือน อีกแบบหนึ่งคือแบบสร้างใหม่และผสมผสาน โดยส่วนใหญ่เป็นแบบสร้างใหม่และผสมผสาน เนื่องจากปรับบ้านให้เข้ากับโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

กลุ่มที่ 3: แบ่งตามลักษณะวิถีชีวิตและกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ 3 แบบ คือ 1. กิจกรรมและวิถีชีวิตครบสมบูรณ์ ได้แก่ เฌอชีวา บ้านคั่นไม้แม่แม่ะ ไอยเรศชมจันทร์ และระเบียงจำปา 2. เน้นกิจกรรมที่มากกว่าวิถีชีวิต ได้แก่ เลียงฟ้าธาราไพร ไร่ชาภูตะวัน ธารภิรมย์ ริมธารบ้านไม้ไผ่ ปางทรายคำริมธาร บ้านระเบียงน้ำ ภูเมี่ยงคำ บ้านคั่นไม้ภูเมี่ยงคำ 3. ยึดวิถีชีวิตเพียงอย่างเดียว ได้แก่ อยู่ถือน

สถาปัตยกรรมโฮมสเตย์ทั้ง 13 หลังส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางกายภาพและที่ตั้งที่เอื้อต่อการตั้งถิ่นฐานและมีสภาพแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมวิถีชีวิต ภูมิปัญญาของหมู่บ้าน และพัฒนาต่อเพื่อความยั่งยืนได้ ในปัจจุบันนี้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ทั้งในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและ ชาวต่างประเทศ มีการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน เพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม หัตถกรรมของท้องถิ่นโดยมีโฮมสเตย์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยืดหยุ่นแบบ ที่พักเป็นศูนย์กลางและจัดให้มีกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของ นักท่องเที่ยวรวมอยู่ด้วย วิถีชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบทถือว่าเป็นจุดขายที่สำคัญที่นักท่องเที่ยว ให้ความสนใจ การจัดกิจกรรมที่พักและได้สัมผัสกับวัฒนธรรมชนบท จึงเป็นแรงดึงดูดให้กับนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในแหล่งชุมชนซึ่งถือว่าเป็นทางเลือกในตลาดท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ดังพบว่ามีพื้นที่เป็นพื้นที่ราบลุ่มหุบเขาเป็นส่วนใหญ่ พื้นที่โดยรอบมีความลาดชัน ซึ่งมีที่อยู่บริเวณหุบเขา ล้อมรอบด้วยภูเขา และป่าไม้ตามธรรมชาติ ทั้ง 4 ด้าน มีห้วยแม่แม่ะไหลผ่านทางทิศเหนือของหมู่บ้านและห้วยแม่ทรายในไหลจากต้นน้ำทางทิศใต้ลงสู่ห้วยแม่แม่ะตรงกลางหมู่บ้านจึงควรมีความจำเป็นดังต่อไปนี้

1. สถาปัตยกรรมควรใช้รูปแบบเป็นขั้นบันได โดยใช้หลักสอดคล้อง cut and fill design และขนาดของอาคาร
2. บ้านยกใต้ถุน โดยรูปแบบโฮมสเตย์ไม่ควรมีอาคารสูงเกิน 3 ชั้น ควรมีหลังคาและการเจาะช่องเปิดที่เอื้อเพื่อเปิดรับทัศนียภาพ
3. ควรมีพื้นที่ที่ตอบสนองต่อกิจกรรมตามรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยอาศัยขานระเบียงกว้างเพื่อประกอบกิจกรรมเสริมตามวิถีชีวิตของชุมชน

5. การอภิปรายผล

5.1 จากการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์เชิงวิถีชีวิต หมู่บ้านแม่เมาะ มีแนวโน้มที่การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ด้านแม่เมาะ จะมีการเพิ่มอัตราการเข้าพักมากยิ่งขึ้นเนื่องจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตทำให้มีพื้นที่การรองรับที่ไม่เพียงพอ

5.2 เนื่องจากการนำวิถีชีวิตมาบวกกับการท่องเที่ยวอาจส่งผลให้การจัดสรรพื้นที่ที่แม้ว่าจะมีการจัดสรรที่ว่างที่เหมาะสมแต่วัสดุที่ใช้ไม่น่าแข็งแรงมากพอ ขาดในเรื่องของความมั่นคงทางโครงสร้างและเพื่อที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้มีสุขอนามัยที่ดีและได้รับบรรยากาศมุมมองแบบใหม่มากยิ่งขึ้น

5.3 โดยจากการศึกษาวิถีชีวิตของหมู่บ้านแม่เมาะ พบว่ามีรูปแบบโฮมสเตย์ทั้งหมด 2 ประเภทหลักคือ 1. โฮมสเตย์แบบดั้งเดิม 2. โฮมสเตย์แบบสร้างใหม่ผสมผสาน ที่ควรมีความสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นและหากเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ที่สร้างขึ้นเป็นรีสอร์ทหรือโรงแรมขนาดใหญ่ควรคำนึงถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ

6. บทสรุป

ผลจากการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์เชิงวิถีชีวิตของหมู่บ้านแม่เมาะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 13 โฮมสเตย์จะตั้งลักษณะทางกายภาพอยู่บนที่ตั้งโฮมสเตย์ราบสูงบนเขาและที่ตั้งโฮมสเตย์ราบลุ่มแม่น้ำ โดยปลูกไล่เรียงตามชั้นบันไดและหันหน้าไปทางสภาพแวดล้อมที่มีทิวทัศน์ที่ทางธรรมชาติที่สวยงาม มีแนวโน้มที่การท่องเที่ยวโฮมสเตย์จะมีการเพิ่มอัตราการเข้าพักมากยิ่งขึ้น จึงทำให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตให้มีพื้นที่การรองรับที่เพียงพอ โดยจากการศึกษาวิถีชีวิตของหมู่บ้านแม่เมาะ เป็นบ้านที่อยู่ในชุมชนชนบทที่มีประชากรในชุมชนเป็นเจ้าของ เป็นสิ่งที่ปลูกสร้างขึ้นโดยเจ้าของเดิม เป็นการสร้างขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวรวมอยู่ด้วยกับวิถีชีวิตในหมู่บ้าน จากการศึกษาสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์เชิงวิถีชีวิตเพื่อเก็บรายละเอียดความเป็นไปของการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมและการคงอยู่ของรูปแบบ สถาปัตยกรรมโฮมสเตย์ที่สะท้อนออกมาในรูปแบบต่างๆ

แม้ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าชาวหมู่บ้านแม่เมาะมีวิถีชีวิตที่สืบทอดต่อกันมาสามารถดำรงอยู่ได้ในพื้นที่มานานพอสมควรแต่ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมนับวันยิ่งรุนแรงและเร็วเกินคาดเดา องค์กรความรู้เหล่านี้สามารถปรับใช้กับประสบการณ์ปรับตัวและเรียนรู้กับเหตุการณ์ต่างๆเพื่อรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่เพื่อให้สามารถดำรงต่อไปได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

7. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์เชิงวิถีชีวิต หมู่บ้านแม่เมาะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จเบื้องต้นได้ต้องขอขอบคุณหมู่บ้านแม่เมาะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และผู้ใหญ่บ้าน ต้องขอขอบคุณผู้ใหญ่บ้านแม่เมาะ ที่ได้ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการลงสำรวจพื้นที่ด้วยดี และขอขอบคุณโครงการ 4+1

สำนึกรักบ้านเกิด ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ได้ให้โอกาสและส่งเสริมในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนนี้จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

8. เอกสารอ้างอิง

กฎระเบียบสำหรับการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกโฮมสเตย์. [ออนไลน์]. 2553. แหล่งที่มา

<http://toplinediamond.com/TabNews/TabNewsDetail/6233> [10 มีนาคม 2563]

เตียงฟ้าธาราไพร. [ออนไลน์]. 2563. แหล่งที่มา <https://www.gotel.in.th/เตียงฟ้าธาราไพร-แม่แม่/> [10 มีนาคม 2563]

เดอะริวา. อยู่เดือน เพงพาวัวไปล่าม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา www.facebook.com/พาวัวไปล่าม [10 มีนาคม 2563]

เทศบาลตำบลแม่เฒ่า. [ออนไลน์]. (2557). แหล่งที่มา <https://www.maena.go.th/condition.php> [10 มีนาคม 2563]

บ้านต้นไม้แม่แม่. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา www.facebook.com/บ้านต้นไม้แม่แม่ [10 มีนาคม 2563]

บ้านธารภิรมณ์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา www.facebook.com/บ้านธารภิรมณ์ [10 มีนาคม 2563]

บ้านระเบียงจำปา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา www.facebook.com/บ้านระเบียงจำปา [10 มีนาคม 2563]

บ้านระเบียงน้ำ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา www.facebook.com/บ้านระเบียงน้ำ [10 มีนาคม 2563]

บ้านไอยเรศย์ชมจันทร์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา www.facebook.com/บ้านไอยเรศย์ชมจันทร์ [10 มีนาคม 2563]

ปางทรายคำริมธาร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.facebook.com/PangSaiKhumRimTham/> [10 มีนาคม 2563]

เพจริมธารบ้านไม้ไฟ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.facebook.com/rimthanbaanmaiphai/> [10 มีนาคม 2563]

ภูเมียงคำ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.facebook.com/pages/category/Bed-and-Breakfast/โฮมสเตย์บ้านแม่เฒ่า-ภูเมียงคำ-229788470921862/> [10 มีนาคม 2563]

ไร่ชาภูตะวัน. [ออนไลน์]. 2563. แหล่งที่มา <http://www.phephatiew.com/travel/ไร่ชาภูตะวัน/> [10 มีนาคม 2563]

วิลลสิทธิ์ หรขางกูร. (2541). พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Google.Map. ภาพแสดงลักษณะทางกายภาพและการตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้านแม่แม่. [ออนไลน์]. (2563). แหล่งที่มา

<https://www.google.com/maps/place/Tree+House+Hideaway+/@19.3125252,98.8884319,1024a,35y,39.01t/data=> [10 มีนาคม 2563]

Lynch, K.. (1977). *The image of the city*. Cambridge. The MIT Press.